

Pécsi Ítéltábla

Mf.II.30.015/2021/6. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

10. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: ügyvéd1)

Az alperes:

alperes1 (cím2)

Az alperes képviselője:

ügyvéd2

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 19. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

22.M.70.037/2020/18/I. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 285.000 (kétszáznyolcvanötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés elbírálása szempontjából jelentős tényállás szerint a felperes helyettesítés céljából határozott időre, 2015. június 2. napjától

2020. november 7. napjáig létesített közalkalmazotti jogviszonyt az alperessel szociális gondozó munkakörben, házi segítségnyújtás feladatkört ellátva.

- [2] helysége 2017. február 1. napján reggelre ónos eső esett, amikor a felperes munkatársával, tanúval felkereste tanú 2. gondozottat annak helysége 1. utca 12. szám alatti lakóhelyén. Az ingatlanon belül a gondozott lakrészének megközelítésére szolgáló terület annak ellenére csúszós, síkos volt, hogy használói azt mentesítő anyaggal felszórták. A felperes a gondozott ellátását követően az udvaron az utca felé haladva a járdán megcsúszott, elesett, és a fejét beütötte egy virágtartóba. A baleset miatt koponyatörést (halánték és sziklacsont törést) szenvedett, jobb oldali dobüregi bevérvése keletkezett, ami a belső fület károsította. Sérülései mintegy két hét időtartamú kórházi ellátást igényeltek, azok következtében elvesztette jobb oldali hallását és ezen az oldalon a belső egyensúly szerve is sérült. A balesetet követően egy hónapig kettős látásban szenvedett, majd egy évig hányingerrel, hányással kísért erőteljes szédüléssel küzdött. Egy évig teljes ellátásra szorult, majd állapota fokozatosan javulni kezdett, de jelenleg is szédül, időszakosan fejfájása van, amelyek balesettől eltérő okát azonosítani nem lehet.
- [3] A hosszú ideig tartó kiszolgáltatott élethelyzet, a visszatérő rosszulletek miatt a felperes pszichés egészsége is megrendült, jelenleg is klinikai szintet elérő erősségű kevert szorongásos tünettan jellemzi. Jelen állapotában a fej mozgatására fokozódó panaszok miatt szinte minden előre- vagy lehajolással járó tevékenység problémát okoz számára, fizikai munkavégzésre való képessége erősen korlátozott, legfeljebb könnyű ülő munka végzésére alkalmas. Az egészségügyi végzettségének megfelelő korábbi idős gondozói, illetve a szociális gondozói tevékenység ellátására teljesen alkalmatlanná vált. A saját személye körüli teendőket el tudja látni, ápolásra, gondozásra jelenleg nem szorul, azonban a háztartási, ház körüli munkákat csak kisebb részben, a könnyű, fizikálisan nem megterhelő tevékenységek vonatkozásában tudja elvégezni, saját lassabb tempójában. Az ezen felüli tevékenységekben, valamint a mentális és mozgásszervi fogyatékossgot okozó betegségben szenvedő kisebb gyermeke hétféle ellátásában rendszeresen segítségre, kiegészítő igénybevételére szorul.
- [4] A felperes balesetét a társadalombiztosítási kifizetőhely üzemi balesetnek ismerte el, így két évig üzemi baleseti táppénzben részesült. Ennek lejártá után a foglalkozás-egészségügyi orvos "alkalmatlan" minősítésére tekintettel a felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2019. február 28. napjával megszüntették, és részére a munkáltató egy év távolléti díjat és szabadság megváltást fizetett 2.558.292 forint összegben. A felperes 2019. április 25. napjától 90 napos időtartamban napi 4.264 forint álláskereső járadékban részesült, 2019. július 23. napjától 2020. szeptember 30. napjáig pedig havi 22.800 forint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.
- [5] A felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 29% mértékű, az üzemi baleseti eredetű egészségkárosodásának mértéke 15%. A balesettel összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodására figyelemmel 10.025 forint nettó összegű baleseti járadékot állapítottak meg részére, amely 10.350 forintra emelkedett.
- [6] A felperes módosított keresetében kérte az alperes kötelezését 6.000.000 forint sérelemdíj, valamint vagyoni kártérítés megfizetésére. Vagyoni kártérítésként igényt tartott 44.887 forint utazási költségre, az ápolásával és gondozásával felmerült 1.661.270 forint költségre, 2020. október 31. napjáig 1.941.360 forint lejárt és 2020. november 1. napjától havonta folyamatosan 48.125 forint háztartási kiegészítő költségre, valamint a 2020. október 31. napjáig elmaradt 2.857.190 forint jövedelem és 2020. november 1. napjától havonta folyamatosan 153.667 forint elmaradt jövedelem pótlására. Kérte továbbá az alperes kötelezését az esedékességtől számított késedelmi kamatok, valamint a perköltség megfizetésére.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kártérítési felelősség alól mentesül, mert a balesetet más tulajdonában álló ingatlanon, az

ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és az sem volt tőle elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. Mentesülését arra is alapította, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta, mert az ingatlan használójának figyelmeztetése ellenére nem a legkisebb veszélyt jelentő bokros rész mellett közlekedett a telken. Álláspontja szerint a felperesnek járadékkal megtérítendő kára nem merül fel, miután önálló közlekedésre képes, a korábbiak megfelelő életvitelét a jövőben folytatni tudja, elmaradt jövedelmét pedig tévesen számította ki.

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 1.265.193 forint hátralékos jövedelempótló kártérítés és késedelmi kamata, 2021. február 1. napjától havi 153.667 forint jövedelempótló kártérítés, 1.944.268 forint ápolási, gondozási és háztartási kisegítői többletköltség és késedelmi kamata, 2021. február 1. napjától havi 13.900 forint háztartási kisegítői többletköltség, valamint 4.000.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamata megfizetésére. A keresetet az ezen felüli részében elutasította, kötelezte az alperest 444.500 forint elsőfokú perköltség, az államnak 164.095 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.
- [9] Az ítélet indokolásában felhívta a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 2.§ (3) bekezdése alapján alkalmazandó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166.§ (1) és (2) bekezdését, 167.§ (1) bekezdését és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 2.§ (2) és (3) bekezdését, valamint 54.§-át. A munkáltatónak munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre (a továbbiakban: KMK vélemény) utalással rögzítette, hogy a felperes kára a közalkalmazotti jogviszonyával okozati összefüggésben következett be, ezért a kártérítési felelősség alóli mentesülését az alperesnek kellett bizonyítani az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) illetve b) pontjában foglaltaknak megfelelően. Úgy ítélte meg, hogy a balesetet a munkáltató ellenőrzési körébe eső körülmény okozta, mivel a kockázatértékelés és a veszélyek felmérése, lehetőség szerinti elhárítása a munkáltató feladata a székhelyén, illetve telephelyén kívüli munkavégzésben résztvevő dolgozók tekintetében is. Az alperes nem fordított kiemelt figyelmet a telephelyen kívüli közlekedés körülményeire, a szélsőséges időjárás miatti veszélyek felmérését, e vonatkozásban a munkavállalók megfelelő oktatását, utasítással ellátását elmulasztotta, ezért nem hivatkozhat alappal arra, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és nem is volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje. Nem tudta bizonyítani az alperes a mentesülés alapjául szolgáló körülményeket az Mt. 166.§ (2) bekezdés b) pontja alapján sem, így azt, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. A perben nem bizonyosodott be, hogy amennyiben a felperes a bokrok mentén halad az udvaron az utca irányába, akkor az elcsúszás feltétlenül elkerülhető lett volna. E körben arra utalt, hogy a közlekedési útvonal csak egy rövid szakaszon vezethetett volna a sövény mellett, a sima csúszós területre a felperesnek ebben az esetben is rá kellett volna lépnie.
- [10] Az alperesnek mentesülése hiányában az Mt. 167.§ (1) bekezdése szerint meg kell térítenie a felperes károkozás idején előre látható teljes kárát.
- [11] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43.§ és 2:52.§ felhívásával azt állapította meg, hogy sérült a felperes testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga, amely miatt sérelemdíj illeti meg. A felperes folyamatosan testi és lelki bizonytalanságban él, fizikailag és pszichésen is támaszra szorul, holott a balesetet megelőzően önálló, hivatásában és otthonában is másokról gondoskodó személy volt. A 6.000.000 forint összegben előterjesztett igényt azonban eltúlzottnak találta, 4.000.000 forint sérelemdíjat tartott szükségesnek a felperes sérelmei pénzben történő kompenzálásához.

- [12] A beszerzett igazságügyi orvos és pszichológus szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes részére az ápolási, gondozási segítség igénybevétele a baleset utáni első évben naponta négy óra, a második évben naponta két óra időtartamban szükségszerűen és indokoltan felmerült, ennek alapján az adott időben érvényes minimálbér nettó összegét számításba véve 1.104.148 forint megfizetésére kötelezte az alperest, a keresetet ezt meghaladó részében a folyamatos járadék igényre is kiterjedően elutasította.
- [13] A háztartási, ház körüli és kerti kisegítő munka többletköltsége kapcsán rögzítette, hogy a baleset utáni első évben a felperes heti tíz órában, a második évtől pedig heti öt órában szorult segítségre, figyelemmel a gondozást igénylő gyermekének ellátására is. Az ellenkérelem kapcsán hangsúlyozta, hogy a felperes jelenlegi állapotában segítség nélkül rövidebb távon tud közlekedni akár bevásárlás vagy gyógyszerbeszerzés érdekében, ezért az ezt észlelő tanúk vallomása és az orvosszakértői vélemény közötti látszólagos ellentmondás a szakvélemény kiegészítésével feloldása került, a bizonyítékokat úgy kellett értékelni, hogy a házi munka és a ház körüli teendők egyes mozzanataiban a felperes továbbra is segítségre szorul.
- [14] Alaposnak találta az elsőfokú bíróság a felperes keresetvesztesség címén előterjesztett igényét azzal, hogy a határozott idejű jogviszonyára figyelemmel annak lejártát követően a garantált bérminimum összegét vette figyelembe az elvesztett jövedelem meghatározásakor. Az így számított összegből levonta a felperes által megszerzett egyéb jövedelmeket, és az adó- illetve járulékfizetési kötelezettséget figyelembe véve 1.265.193 forint jövedelmet pótló lejárt kártérítés, valamint havonta 153.667 forint kártérítési járadék megfizetésére kötelezte az alperest. A járadék tekintetében arra volt figyelemmel, hogy annak számított összege 170.050 forintot tesz ki, döntésének korlátját képezte azonban a felperes kereseti kérelme, ami ezen a címen havonta 153.667 forint járadék megfizetésére irányult.
- [15] Az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel az alperest kötelezte a felperes javára perköltség, az állam javára állam által előlegezett költség megfizetésére és megállapította, hogy a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték az állam terhéen marad.
- [16] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, annak részbeni megváltoztatását, elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a havi 13.900 forint és a havi 153.667 forint járadék megfizetésére való kötelezésének mellőzését kérte a felperes teljes perköltségben marasztalása mellett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a kárfelelősségét, mert az Mt. 166.§ (2) bekezdése és a 167.§ (1) bekezdése alapján nem kell megtérítenie a felperes perbeli munkabalesettel összefüggésben keletkezett kárait, miután azokat az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. A felperes nem a munkáltató területén, hanem a gondozott lakóházának udvarán csúszott el az ónos esőtől síkossá vált járdán. A terület síkosságmentesítésére ráhatása nem volt, a járda balesetkori eljegesedéséről nem is bírt tudomással. Az, hogy a kockázatelemzés, illetve a munkavédelmi oktatás külön nem tért ki az eljegesedett területen történő gyalogos közlekedésre, nincs okozati összefüggésben a baleset bekövetkeztével, mert a munkavállaló számára külön oktatás hiányában is egyértelmű, hogy az eljegesedett területet ki kell kerülni, vagy azon nagyon óvatosan kell közlekedni. Hivatkozott az 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre, amely rögzíti, hogy a munkáltató székhelyén, telephelyén kívüli közlekedés során elszenvedett károk kapcsán a munkavállaló nem érvényesíthet kárigényt a munkáltatójával szemben, csak ha annak befolyása volt a baleset körülményeire. Fenntartotta azt a hivatkozását is mentesülésének alátámasztására, hogy a balesetet a felperes elháríthatatlan magatartása okozta, mert bár a gondozott és hozzátartozói figyelmeztették, hogy nagyon csúszik az út, nem az iránymutatásuknak megfelelően közlekedett a sövény tövében, hanem az eljegesedett területen haladva szenvedett balesetet. A másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül

értékelve tévesen állapította meg a felperes egészségi állapotromlását és ebből eredő kárai mértékét, mert tanú1, tanú3, tanú4 és tanú5 tanúvallomása igazolta, hogy a felperes segédeszköz nélkül közlekedett, amiből csak arra vonható le következtetés, hogy háztartási kisegítőre nem szorul, jövedelmének kiesése pedig nem áll okozati összefüggésben a munkabalesetével. Kiegészítő véleményében a szakértő is azt állapította meg, hogy a felperes panaszai, a fejfájás és a szédülés természettudományos módszerrel nem objektivizálhatók.

- [17] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a jövedelempótló kártérítés havi összegének 174.538 forintra történő felemelését kérte. Ezt azzal indokolta, hogy az érdemi döntés korlátjául szolgáló kereseti kérelme ebben a körben nem az elsőfokú bíróság által figyelembe vett havi 153.667 forint volt, ugyanis a 2021. január 5. napján kelt keresetpontosításában ezen a jogcímen már havi 174.538 forintot követelt az alperestől. Így ez az összeg képezheti a bíróság döntésének korlátját, figyelemmel arra, hogy folyamatosan kieső jövedelme számítása szerint havonta 178.485 forintot tesz ki. Fellebbezési ellenkérelme ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel érintett részének helybenhagyására irányult.
- [18] A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés alaptalan.
- [19] Az alperes elsődleges fellebbezésében a felhívott anyagi jogszabálysértések által kijelölt, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 369.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörben kérte az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetések levonását, a tények másként minősítését, és ennek eredményeként a kereset teljes elutasítását.
- [20] A bizonyítási eljárás adatai – köztük az orvos és pszichológus szakértői vélemény – alapján nem volt vitatott, hogy a felperes a munkaköri feladatainak ellátása során bekövetkezett balesetben sérült meg, így tartós egészségkárosodását okozó megbetegedése a közalkalmazotti jogviszonyával összefüggésben keletkezett [Mt.166.§ (1) bekezdés]. A bíróságnak ezért abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes mentesülésére alapot adó, az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) pontjában foglalt konjunktív feltételek a perbeli esetben fennálltak-e.
- [21] Az Mt. 166.§ (2) bekezdés a) pontja alapján a munkáltató akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. E mentesülési ok több együttes feltétel meglétét írja elő. A fellebbezéssel összefüggésben ezért mindenképp abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az alperes ellenőrzési körébe tartozott-e a felperes gondozott ügyfél felkeresésével összefüggésben bekövetkezett károsodása.
- [22] Az ellenőrzési kör arra a körre szorítja a munkáltató kártérítési felelősségét, amelyben lehetősége, egyben kötelezettsége is a károk megelőzése érdekében szükséges intézkedések megtétele. Az ellenőrzési körben minden olyan objektív tény és körülményt értékelni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak. Ennek során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell, a munkamódszer megválasztását, az ahhoz biztosított munkaeszközt, a munkáltatói létszámot, szakismeretet, mert ezek biztosítása a munkáltató kötelezettsége, így arra befolyása, ráhatás van (EBH2018.M.20.).
- [23] A KMK vélemény II.1.2. pontjaihoz fűzött indokolás az ellenőrzési kört a munkáltató befolyásolási, ráhatási lehetősége, illetve annak hiánya szerint határozza meg. Rögzíti, hogy a munkáltatónak nyilvánvalóan van ráhatása a munka megszervezésére, de nem befolyásolhatja pl. a közúti közlekedés résztvevőinek magatartását. Ezért, ha a munkavállaló a munkáját jellemzően a telephelyen/székhelyen kívül végzi, és eközben a közúton kárt szenved – harmadik személy elüti a gyalogátkelőhelyen –, a kártérítés iránti követelését a munkáltatóval

szemben nem érvényesítheti. A közúton, közforgalmú közlekedési eszközön, e közlekedéssel összefüggő átlagos körülmények tehát általában nem tartoznak a munkáltató ellenőrzési körébe. Az alperes álláspontjával szemben azonban a perbeli baleset nem tartozik ebbe a körbe, önmagában a munkáltató telephelyén kívül végzett munka vagy szolgáltatás ellátása nem eredményezi a kár ellenőrzési körön kívüli bekövetkeztét (EBH2016.M.9.).

- [24] Az elsőfokú bíróság felhívta és helytállóan értelmezte az Mvt. 2.§-ának és 54.§-ának alkalmazandó rendelkezéseit. Az Mvt. az Mt. vonatkozó szabályozásával összhangban a munkáltató felelősségi körébe utalja az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtését. A munkafeladatokat, a munkavégzést a munkáltatónak úgy kell megszerveznie, hogy a munkavállaló a kötelezettségeit teljesíteni tudja, az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek messzemenő figyelembevételével.
- [25] Ezzel kapcsolatban a munkáltatót terheli az egészséges és biztonságos munkafeltételek és eszközök biztosítását túl az azokkal összefüggő tájékoztatás, oktatás, a kockázati tényezők előzetes felmérése, a várható veszélyek azonosítása, illetve a szabályszerű működtetés ellenőrzésének kötelezettsége is.
- [26] A felperes személyes előadása szerint a baleset napján munkatársával, tanúlval rögzített útvonalterv alapján kezdték a munkanapot tanú2 gondozott felkeresésével. Aznap ónos eső esett, az utak mindenhol fagyosak, síkosak voltak, így a gondozott lakóhelyén a telek is. Ezt megerősítette tanúl tanúvallomása, aki szerint aznap reggel ónos eső esett, a gondozott lakóhelyén a betonjárda és a murvás rész is csúszós volt, annak ellenére, hogy az ingatlan használói a síkosságmentesítést elvégezték.
- [27] Az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a szociális gondozók feladatellátását, a gondozottak otthonaikban való felkeresését veszélyessé teheti a rendkívüli időjárási helyzet, így a perbeli esetben lehullott, a közlekedési útvonalakat síkossá tevő ónos eső. A per adatai alapján azonban sem a kockázat értékelésében, sem a balesetvédelmi oktatások során nem hívta fel a munkavállalók figyelmét az ebből várható veszélyekre, azokról nem adott tájékoztatást, így különösen nem adott sem általánosságban, sem a baleset napjára vonatkozóan utasítást arra, hogy a gondozottak felkeresését veszélyessé tevő időjárási körülmények esetén a konkrét munkafeladatot halasszák el, ütemezzék át olyan időpontra, amikor azt fokozott veszély nélkül elvégezhetik. Ezeket a tényeket az elsőfokú bíróság az alperes felelősség alóli mentesülésének vizsgálatakor megfelelően értékelte.
- [28] Kétségtelen tény, hogy a gondozottak ingatlanain történő csúszásmentesítésre az alperesnek nincs közvetlen ráhatása, azonban az adott esetben a gondozottak lakhelyeül szolgáló ingatlanokon való közlekedés a munkáltató termelési kockázatába eső tényként értékelendő. A KMK vélemény II. 2. pontja szerint ugyanis általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a telephelyen/székhelyen kívül végzett munka kijelölt, körülhatárolt helyszíne, ideértve annak adottságait, a közlekedéssel összefüggő körülmények csak ezen a körön kívül nem tartoznak a munkáltató ellenőrzési körébe (ilyen például a közúti közlekedés résztvevőinek magatartása). A gondozott ingatlanának ónos eső miatt rendkívül síkos, az ott közlekedőkre ezért veszélyes volta a munkavégzés szükségeszerű helyszínének olyan adottsága, amely a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik, azonban a veszély kapcsán nem végzett kockázatértékelést, és a munka megszervezése során nem írt elő munkavállalói számára annak elkerülése érdekében követendő eljárást, holott azzal a károkozó körülményt befolyásolhatta, kiküszöbölhette volna. Az alperes mindennek az indokoltságát alaptalanul vonta kétségbe arra hivatkozva, hogy ilyen munkaszervezési intézkedés hiányában is egyértelműen tudniuk kell a munkavállalóknak, hogy az eljegesedett területet ki kell kerülni, vagy ott nagyon óvatosan kell közlekedni, végső esetben pedig indokolt visszafordulni és azt jelezni a munkáltatónak, hogy nem tudta megközelíteni az úti célját.

- [29] Mivel a kárt a munkáltató ellenőrzési körébe eső körülmény okozta, a törvényben előírt további feltételek vizsgálata – a károkozó körülménnyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy annak bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa – szükségtelen volt.
- [30] Az alperes mentesülésének indokaként a munkavállaló kizárólagos, és egyben elháríthatatlan magatartására is alaptalanul hivatkozott. Az Mt. 166.§ (2) bekezdés b) pontjában előírt feltételek bizonyítása a munkáltató kötelezettsége. A munkavállaló magatartása akkor vezet a munkáltató felelősség alóli mentesüléséhez, ha a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta, és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Ha a kár bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló magatartására vezethető vissza, a munkáltató a felelősség alól nem mentesülhet (KMK vélemény II.5.). A vélemény indokolása szerint e körben vizsgálni kell az eset összes körülményét, mivel e mentesülési feltétel fennállása akkor állapítható meg, ha a munkáltató bizonyítása sikeres arra nézve, hogy a kár keletkezésében egyéb ok nem hatott közre. Mindezek bizonyításának hiányában a munkáltató kártérítési felelőssége fennáll.
- [31] A perbeli esetben több olyan körülmény is felmerült, amelyek kizárják, hogy a felperes elháríthatatlan magatartása volt a baleset kizárólagos oka. Így az, hogy a felperesnek a munkafeladata ellátásához harmadik személyek ingatlanán kellett közlekednie, amely a februári ónos esőzés miatt rendkívül síkos, csúszós volt. A felperes ezen, a síkosságmentesítés ellenére is veszélyes útvonalon vesztette el az egyensúlyát, bár óvatos közlekedésre törekedett. Mivel nem merült fel adat olyan munkáltatói elvárásra, hogy a gondozottak felkeresését az időjárás vagy az útviszonyok függvényében szüneteltethette volna, az eljegesedett területen munkája elvégzése érdekében keresztül kellett haladnia. Az ítélkezési gyakorlat szerint nem eshet a munkavállaló terhére, hogy egy előre nem látható, váratlan helyzetben a lehetséges magatartások közül nem a legelőnyösebbet választotta (EBD.2019.M.25.), de nem is vonható le arra következtetés, hogy amennyiben a sövény tövében közlekedett volna, a balesetre nem került volna sor. tanúl tanúvallomása szerint ugyanis ezen az útvonalon is rá kellett lépni az ónos esőtől nem védett, lebetonozott területre az utcára kijutás érdekében. Abból pedig, hogy a felperes munkatársa ezen az útszakaszon nem csúszott el, az alperes álláspontjával szemben nem következik, hogy a balesethez gondatlan munkavállalói magatartásként a felperes figyelmetlensége, óvatlansága vezetett volna. Ezért az alperes az Mt. 166.§ (2) bekezdés b) pontja alapján sem mentesülhet a kárfelelősség alól.
- [32] Az alperes másodlagos fellebbezésében a kártérítési járadékban (háztartási és házkörűli munka ellenértéke, keresetvesztés) való marasztalását a bizonyítás eredményének okszerűtlen értékelésére alapítva vitatta. Kérte a felperes maradványállapota, korlátozottsága körében eltérő tényállás megállapítását, egyben hivatkozott az Mt. 167.§ (1) bekezdésének megsértésére. Álláspontja szerint bizonyított, hogy a felperes képes önállóan közlekedni, a baleset előtti életvitelét jelenleg is folytatni tudja, ezért kártérítésként folyamatos járadék sem a háztartásban kieső munkájának pótlására, sem keresetvesztésére tekintettel nem illeti meg.
- [33] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményét okszerűen mérlegelve helyesen állapította meg az alperes által sérelmezett tényállást, ezért a másodfokú bíróság ebben a körben csupán visszautal az elsőfokú ítélet helytálló indokaira. A fellebbezés kapcsán azt emeli ki, hogy az alperes a szakvéleményből kiragadott rész felhívásával valójában figyelmen kívül hagyta a szakértő szakkérdésre adott válaszában érdemét. Annak rögzítése mellett, hogy az intenzív fejfájás, a gyakori szédülés szubjektív panasza természettudományos módszerrel nem objektívizálható, a kiegészítő szakértői vélemény határozottan állást foglalt arról, hogy a felperes által elszenvedett koponyaalapi sérülés jellege és a tünetek időbeli megjelenése az okozati összefüggést mind a tensiós jellegű fejfájás, mind a szédülés tekintetében anatómiai szempontból alátámasztja, azok hátterében a sérüléstől eltekintve egyéb ok nem merült fel,

ezért a felperes panaszai és az elszenvedett koponyaűri sérülés között az okozati összefüggés megállapítható.

- [34] A igazságügyi orvosszakértő szakvéleményét az alperes által a fellebbezésében idézett tanúvallomások ismeretében készítette el, és választ adott arra, hogy bár vannak olyan időszakok, amikor a felperes panaszai mérséklődnek, és több tanú is járási segédeszköz nélkül látta közlekedni, mindez nem cáfolja azt a szakértői megállapítást, hogy maradványállapota olyan végleges és maradandó károsodással járt, amely mellett ugyan önmagát már el tudja látni, de mind gyermeke ellátásában, mind háztartásának vitelében a ház körüli munkákra kiterjedően rendszeresen és folyamatosan segítségre szorul. Ezen túl a maradványállapotánál fogva egészségügyi végzettségének megfelelő tevékenységének folytatására alkalmatlanná vált, és fizikai munkavégzésre való lehetősége erősen korlátozott. Fenntartotta azt is, hogy a felperes állapota ugyan nem zárja ki a tömegközlekedés igénybevételét, de az a panaszok fokozódása és a jelentős balesetveszély miatt orvosi szempontból nem javasolt.
- [35] Mindezekre figyelemmel sem a szakértői vélemények, sem az alperes által idézett tanúvallomások nem értékelhetők az elsőfokú bíróság mérlegelésétől eltérő, az alperes által kért eredménnyel. A felperesnek maradványállapotából fakadó tartós és jelentős korlátozottsága folytán rendszeres időközönként többlet kiadása, illetve keresetvesztése keletkezik, amely az alperes által az Mt. 167.§ (1) bekezdése szerint megtérítendő teljes kár körébe tartozik, így nem volt indok a kártérítési járadékban való marasztalás mellőzésére.
- [36] A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét kérte felülbírálni, tartalma szerint a Pp. 342.§ (1) bekezdésének helytelen alkalmazására hivatkozva. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor érdemi döntésének korlátjaként a jövedelempótló kártérítési járadék folyamatos összege tekintetében havi 153.667 forintot vett figyelembe, ugyanis a tárgyalás berekesztése előtt benyújtott 15. sorszámú keresetpontosításában ezen a címen havi 174.538 forint járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [37] A Pp. 342.§ (1) bekezdése szerint az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen.
- [38] A Pp. 7.§ (1) bekezdés 12. pontja alapján keresetváltoztatás, ha a fél keresetlevelével összefüggésben előadott korábbi kérelméhez képest a kérelem, illetve annak valamely részeösszepszerűségét vagy tartalmát megváltoztatja, vagy további kérelmet terjeszt elő. A 217.§ (1) bekezdése szerint a felperesnek a keresetváltoztatás engedélyezése iránt írásban kifejezett kérelmet kell előterjesztenie a (2) bekezdés szerinti tartalommal, amit a bíróságnak – ha megengedhetősége fennáll – engedélyeznie kell. Ez alól a Pp. 221.§ (1) bekezdés e) pont és 521.§ (2) bekezdés határoz meg kivételeket. Miután azonban ez a per nem a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránti per, a felperes járadékigénye nem tartozik a kivételek körébe. Ebből következik, hogy amennyiben a bíróság a keresetváltoztatás iránti kérelmet elutasítja, vagy azt a felperes elő sem terjeszti, a kereseti kérelem összepszerűsége a perben nem változik meg, az a korábban már előterjesztett kérelemmel egyezően minősül az érdemi döntés korlátjának a kérelem, illetve annak egyes részeiösszepszerűsége vonatkozásában is.
- [39] A Pp. – szemben a korábban hatályos, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénnyel – formalizált eljárási rendet követ, a 160.§-ban részletesen meghatározza a keresetlevél tartalmi elemeit, továbbá lehetőséget ad ugyan az előadottak megváltoztatására, de a keresetváltoztatás körében arra csak szigorú feltételek fennállta esetén, szabályozott eljárási rend megtartásával kerülhet sor. A felperes a jövedelemvesztéséget pótló folyamatos járadék iránti kereseti kérelme 174.538 forintra történő megváltoztatásának engedélyezése iránt kérelmet sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem terjesztett elő. A 15. sorszámú előkészítő iratában valóban kérte, hogy a bíróság – egyéb igények mellett – havi 174.538 forint járadék megfizetésére kötelezze az alperest keresetvesztésének pótlására, azonban

keresetváltoztatás iránti kérelmet nem terjesztett elő, kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy beadványát nem kéri keresetváltoztatás iránti kérelemnek tekinteni.

- [40] A keresetváltoztatás iránti kérelem hiányában előterjesztett előkészítő irat tartalma ezért nem volt figyelembe vehető az érdemi döntés korlátjaként, nem sértett tehát eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, amikor az alperest nem az abban írt 174.538 forint havi járadék megfizetésére kötelezte. Ezt a Pp. 342.§ (1) bekezdése nem tette lehetővé, az alperes ilyen marasztalása a kereseti kérelmen történő túlterjeszkedés tilalmába ütközött volna. A bíróság ugyanis nem ítélt meg többet, mint amit az eredeti, vagy az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig előterjesztett kérelem szerint megváltoztatott keresetében a fél igényel.
- [41] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – helybenhagyta.
- [42] Sem a 9.220.265 forint pertárgy értékű fellebbezés, sem a 250.452 forint pertárgy értékű csatlakozó fellebbezés nem vezetett eredményre, a túlnyomó részben pervesztes alperes ezért a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján köteles pervesztessége arányában megfizetni a felperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján megállapított ügyvédi munkadíj.
- [43] Mivel a felperes a Pp. 525.§ (1) bekezdése szerint munkavállalói költségkedvezményben részesült, az alperes pedig az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 4.§ (1) bekezdése alapján személyes illetékmentes, a fellebbezés és csatlakozó fellebbezés le nem rótt illetéke a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [44] A másodfokú bíróság az ítéletét a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján – az ott írt kivételek hiányában – tárgyaláson kívül hozta meg.

Pécs, 2021. szeptember 1.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr.
Baranyabán Judit s.k. bíró